

Archeologienota

Schilde, Turnhoutsebaan

Deel 2: Programma van Maatregelen

Inhoud

1	Administratieve gegevens	1
2	Gemotiveerd advies.....	2
2.1	Datering en interpretatie onderzoeksterrein	2
2.2	Waardering archeologische vindplaatsen	2
2.3	Impactbepaling	3
2.4	Bepalingen van de maatregelen	4
2.4.1	Kennispotentieel verder (voor)onderzoek	4
2.4.2	Volledigheid van het (voor)onderzoek	5
3	Lijsten.....	6
3.1	Plannenlijst.....	6
3.2	Tabellenlijst	6

1 Administratieve gegevens

Algemeen

Naam site	Schilde, Turnhoutsebaan
Ligging	Turnhoutsebaan 472-476, gemeente Schilde, provincie Antwerpen
Kadaster	Schilde, Afdeling 2, Sectie B, Percelen 465E5, 465G5 en openbaar domein
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2022-0687
Reeds uitgevoerd vooronderzoek	Bureauonderzoek (2022H56)
Bewaarplaats archief	/

Actoren

Auteur	Alice-Jan Hellinx
Betrokken actoren	/
Betrokken derden	/

Plangebied

Oppervlakte plangebied	7.760 m ²
Kartering gewestplan	Woongebieden (0100)

2 Gemotiveerd advies

2.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Het plangebied ligt op enige afstand ten oosten van het centrum van Schilde en grenst aan de Turnhoutsebaan. De gemeente Schilde kent haar oorsprong voor de 12de eeuw, ze werd voor het eerst vernoemd in een oorkonde in 1183. Akkers en weiden ontstonden in het begin voornamelijk ten zuidoosten van het centrum, langs de Grote Schijn. Dit is het gebied waarbinnen ook het plangebied valt.

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kan niet met zekerheid gezegd worden of er archeologische waarden in het plangebied aanwezig zijn. Vanaf de 18de eeuw tot in de 20ste eeuw bleef het plangebied onbebouwd. Bij raadpleging van de CAI blijkt meteen dat er niet veel archeologische waarden in de omgeving van het plangebied gekend zijn. Dit blijkt eerder het gevolg van weinig archeologisch onderzoek en betekent niet dat dergelijke resten wel aanwezig kunnen zijn in de regio. De uitgevoerde archeologische onderzoeken leveren voorlopig weinig resultaat op.

Sinds het begin van deze eeuw zijn grootschalige ingrepen gebeurd binnen het plangebied. De luchtfoto uit 1979-1990 toont centraal binnen het plangebied een woning. In de noordelijke hoek staat ook een gebouw, een restaurant. In 2009 wordt het centraal gelegen gebouw afgebroken, de luchtfoto's tonen vrij ingrijpende werken. Het restaurant werd omstreeks 2009-2011 afgebroken, daarna bleef het noordelijke terrein tot op heden braakliggend. Vanaf 2012 wordt op het centrale perceel een supermarkt met parking opgericht. Bij de aanleg van het huidige gebouw van de supermarkt werd het bodemarchief reeds grondig verstoord. Deze verstoring bevindt zich ter hoogte van het volledige bestaande gebouw en reikt minstens 1 m diep. Ter hoogte van en rondom de nutsleidingen en diepere structuren zoals de regenwaterput en het infiltratiebekken is de bodem waarschijnlijk reeds dieper verstoord. De bodemopbouw zal bij de aanleg van de straat ook gedeeltelijk verstoord zijn.

Het bodembestand van het plangebied is op verschillende plaatsen reeds grotendeels verstoord door ingrepen in het landschap in de laatste eeuw.

2.2 Waardering archeologische vindplaatsen

In de omgeving zijn niet veel archeologische waarden gekend en ook de resultaten uit het recent archeologisch onderzoek zijn vrij beperkt. Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kan niet met zekerheid gezegd worden of er archeologische waarden in het plangebied aanwezig zijn. Het plangebied werd niet specifiek bij naam vermeld in de historische bronnen. Op basis van de resultaten van het assessmentonderzoek kan al een eerste inschatting gemaakt worden van een verwachting voor het plangebied.

Voor de oudere perioden (steentijden, metaaltijden en Romeinse periode) is er niets voorhanden wat betreft historische of archeologische bronnen die relevant zijn voor het plangebied. De landschappelijke ligging van het plangebied was mogelijk aantrekkelijk voor vestiging. Het gaat immers om een terrein op een heuvelrug in de nabijheid van enkele beken. De aanwezigheid van dergelijke sites binnen het plangebied kan op basis van de informatie uit de bureaustudie niet uitgesloten worden.

De gemeente Schilde kent haar oorsprong zeker in de middeleeuwen. Uit de late middeleeuwen zijn in de omgeving enkele grondsporen, waaronder spitsporen gekend. De aanwezigheid van een archeologische site uit deze periode is eveneens niet uit te sluiten. De late middeleeuw en nieuwe tijd

leveren verder voornamelijk resten van structuren, zoals landhuizen en een schans op. Uit de meest recente periode zijn de antitankgracht en de schans van Schilde overgeleverd. Vanaf de 18de eeuw tot in de 20ste eeuw bleef het plangebied onbebouwd. Dergelijke resten of structuren zijn op basis van het kaartmateriaal en luchtfoto's niet te verwachten. Sinds het begin van deze eeuw zijn ten slotte grootschalige ingrepen gebeurd binnen de betrokken percelen. De impact van deze grootschalige graafwerkzaamheden op de ondergrond is groot. Het is duidelijk dat binnen een groot deel van het plangebied geen archeologische waarden in situ meer aanwezig kunnen zijn.

2.3 Impactbepaling

Door de geplande werken zullen verschillende ingrepen plaatsvinden met een mate van verstoring op de bodem. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de verschillende deelaspecten van de werken en hun impactdiepte. Bij de geplande ingrepen dient nog een buffer van 30 cm gerekend te worden. De buffer houdt rekening met eventuele compactie en lichte afwijkingen van diepte door onder andere werfverkeer, weersinvloeden, verandering in bodemsamenstelling, terreinherstel,... tijdens de geplande werken. Bij de impactanalyse wordt ook rekening gehouden met de reeds gekende verstoringen binnen het terrein.

RENOVATIE GEBOUW

Het centrale gedeelte van de bestaande winkel blijft behouden. Deze renovatiewerken brengen geen graafwerkzaamheden met zich mee.

Twee delen van het bestaande gebouw worden afgebroken en iets uitgebreid heropgebouwd. De loskade wordt hierbij ook verplaatst, deze wordt maximaal 1,2 m onder het maaiveld ingeplant (+ 30 cm buffer).

De nieuwe funderingen reiken tot maximaal 70 cm diepte (+ 30 cm buffer). De nieuwe regenwaterput en de septische putten bevinden zich naast het bestaande gebouw. De nieuwe rioleringen zullen niet dieper reiken dan de huidige. Binnen het braakliggend perceel zal onder de verharding een nieuw infiltratiebekken van ca. 1,2 m (+ 30 cm buffer) hoogte voorzien worden.

PARKING EN WEGENIS

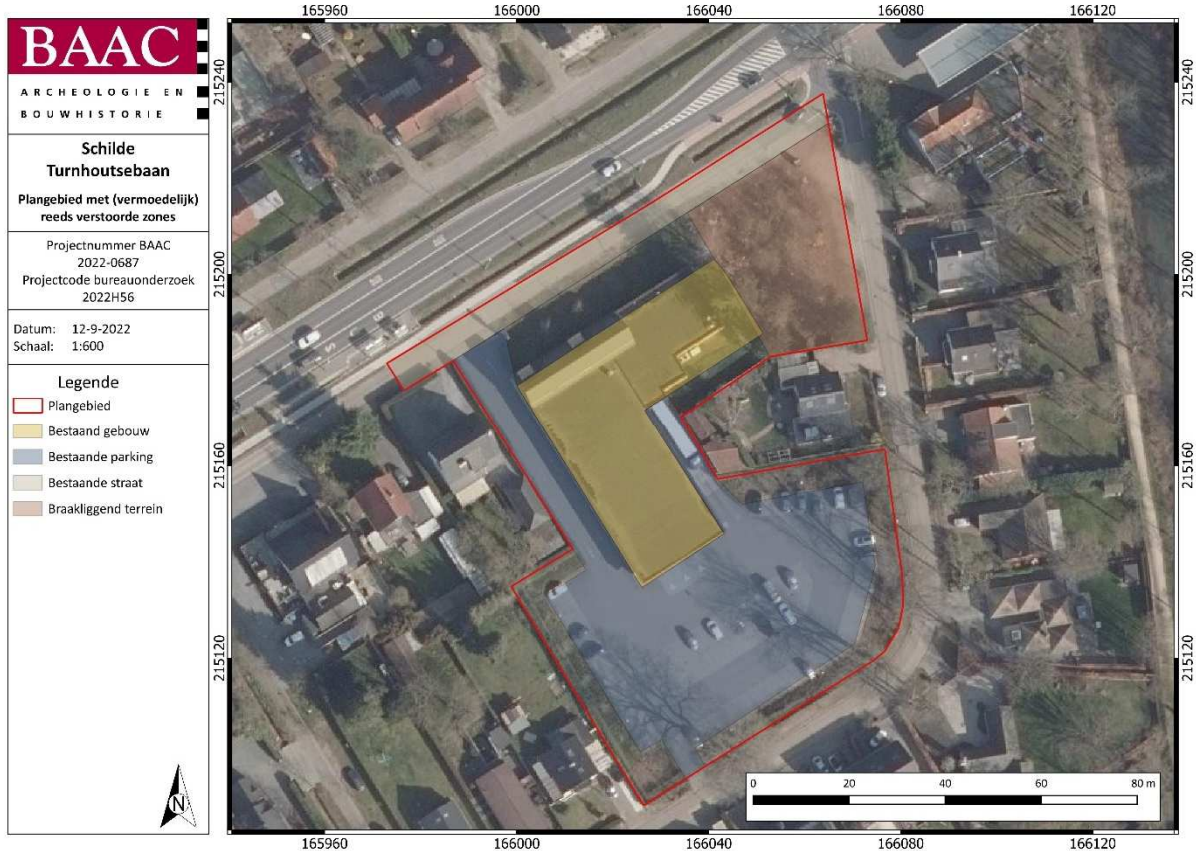
Een klein deel van de parking van de supermarkt wordt heringericht. De bodemingrepen die hierbij horen, zullen niet dieper reiken dan de huidige verstoringdiepte van de parking.

Ter hoogte van het braakliggend perceel wordt een nieuwe strook verharding aangelegd, de verstoringdiepte hiervan bedraagt ca. 50 cm onder het maaiveld (+ 30 cm buffer). Een deel van de parallelweg zal plaatselijk verbreed worden, de nutsleidingen worden hierbij verplaatst naar de berm. De werken zullen een gelijkaardige verstoring hebben als de bestaande inrichting.

Tabel 1: Overzicht geplande werken met verstoringdiepte en indicatie van reeds verstoorde zones

INGREEP	VERSTORINGSDIEPTE (INCLUSIEF BUFFER)	TER HOOGTE VAN REEDS VERSTOORDE ZONE?
RENOVATIE BESTAANDE WINKEL	Geen	/
NIEUWE LOSKADE	-1,5 m	Ja, ter hoogte van bestaand gebouw
NIEUWE FUNDERINGEN	-1 m	Ja, ter hoogte van bestaand gebouw
NIEUWE PUTTEN EN RIOLERINGEN	Niet dieper dan huidig niveau	Ja, ter hoogte van bestaand gebouw
NIEUW INFILTRATIEBEKKEN	-1,5 m	Misschien, ter hoogte van noordelijk, braakliggend terrein (restaurant)

HERINRICHTING PARKING	Niet dieper dan huidig niveau	Ja, ter hoogte van reeds aangelegde parking
NIEUWE STROOK VERHARDING	-0,8 m	Misschien, ter hoogte van noordelijk, braakliggend terrein (restaurant)
VERBREDEDEN STRAAT	Niet dieper dan huidig niveau	Ja, ter hoogte van reeds aangelegde straat

Plan 1: Plangebied met aanduiding van (vermoedelijk) reeds verstoorte zones op orthofoto¹ (digitaal; 1:1; 12/09/2022)

Hieruit blijkt dat een groot deel van de geplande werken zich bevindt ter hoogte van reeds verstoorte zones, zoals het bestaand gebouw. Anderzijds impliceren de meeste werken geen ingrepen die dieper zullen zijn dan de reeds aanwezige – en uit te breken – structuren, zoals de heraanleg van de straat en de parking. Enkel op het noordelijke perceel kan de verstoring niet met zekerheid aangetoond worden en reiken de nieuwe ingrepen dieper dan de huidige.

2.4 Bepalingen van de maatregelen

2.4.1 Kennispotentieel verder (voor)onderzoek

Naast het inschatten van de archeologische verwachting is het belangrijk om het potentieel op kennisvermeerdering nader te bekijken. Dit wil zeggen dat geanalyseerd wordt in welke mate het uit te voeren onderzoek kan bijdragen tot concrete kenniswinst. Het potentieel op kennisvermeerdering wordt bepaald door de impact van de geplande werken af te wegen tegenover de archeologische verwachting.

De geplande werken impliceren bodemingrepen die zowel in omvang als in diepgang van verstoring aard kunnen zijn op archeologische waarden, indien aanwezig. Uit de impactanalyse blijkt dat een

¹ AGIV 2022g

groot deel van de geplande werken zich bevindt ter hoogte van reeds verstoorde zones, zoals het bestaand gebouw. De impact van deze grootschalige graafwerkzaamheden op de ondergrond is groot. Het is duidelijk dat binnen een groot deel van het plangebied geen archeologische waarden in situ meer aanwezig kunnen zijn. De meeste werken in deze reeds verstoorde zones impliceren geen ingrepen die dieper zullen reiken dan de reeds aanwezige – en uit te breken – structuren. Indien, ondanks de grootschalige verstoringen, nog archeologische resten in situ aanwezig zijn, zullen deze bij de nieuwe werken niet geraakt worden. Het potentieel op kennisvermeerdering binnen het centrale perceel is onbestaande tot zeer laag.

Op het noordelijke perceel heeft de opbouw en afbraak van een gebouw plaatsgevonden, al kan een diepgaande verstoring hier niet met zekerheid aangetoond worden. Hier wordt een verharding van ca. 500 m² aangelegd, die een geringe verstoringdiepte kent. De oppervlakte van de diepgaande verstoringen in deze zone bedraagt slechts 60 m². Dit is een dermate kleine zone dat het potentieel op kennisvermeerdering laag is. Bovendien bestaat hier een grote kans dat het plangebied hier ook reeds verstoord is.

2.4.2 Volledigheid van het (voor)onderzoek

Op basis van het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek is er onvoldoende informatie over de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Het kennispotentieel kon wel voldoende bepaald worden. Volgens de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek² is verder vooronderzoek niet aangewezen.

---

² AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020 fig.3

---

3 Lijsten

3.1 Plannenlijst

Plan 1: Plangebied met aanduiding van (vermoedelijk) reeds verstoorde zones op orthofoto (digitaal; 1:1; 12/09/2022) 4

3.2 Tabellenlijst

Tabel 1: Overzicht geplande werken met verstoringsdiepte en indicatie van reeds verstoorde zones 3